

JAARVERSLAG 2017

BEELD EN GELUID

INSIDE OUT

VOORTGANG STRATEGISCHE AMBITIES

In ons Beleidsplan 2016-2020 formuleerden wij drie strategische thema's: versterken van de functies van het media-archief, uitbreiden met nieuwe verzamelgebieden en het vergroten van de toegang tot het multimedia-archief en versterking van onze gidsfunctie. Per thema belichten we een aantal ontwikkelingen en projecten uit het afgelopen jaar.

VERSTERKING FUNCTIE VAN HET MEDIA ARCHIEF

Om de relevantie van het media-archief in de verre toekomst te behouden, stellen we onze activiteiten duidelijker in dienst van de versterking van de archieffunctie in het kader van de Mediawet. Als instituut voor media wenst Beeld en Geluid een representatieve doorsnede van het omroep media aanbod te representeren. Hierbij werken wij ook steeds meer met commerciële en lokale omroepen en onafhankelijke producenten samen. Dit in het belang van mediahistorisch onderzoek en in het kader van het verzamelen, beheeren en presenteren van het media-erfgoed. Daarnaast zetten we in op het acquireren van webvideo en vormen van sociale media gerelateerd aan de activiteiten van de publieke omroepen.

DAAN

In 2017 is gewerkt aan de voorbereiding van een nieuw multimediacatalogus (Media Asset Management systeem (MAM)) waarmee Beeld en Geluid het proces van zoeken, vieren/luisteren en bestellen, inclusief licentiëring, wordt afgehandeld in een

extranet-omgeving waarop de publieke omroep en andere mediabedrijven zijn aangesloten. Nieuwe vormen van techniek en het snel in kunnen spelen op wensen van de klant maakte dat wij ervoor kozen om het huidige systeem iMMix volledig te vervangen. DAAN is de afkorting van Digitaal Audiovisueel Archief van

Leerlingen volgen een workshop educatie

Nederland. De migratie van data is in 2017 voorbereid. Tevens vonden er trainingen plaats van zowel onze eigen medewerkers als onze externe gebruikers om de omgang met het systeem aan te leren. Begin 2018 starten we met de datamigratie naar ons nieuwe systeem DAAN.

ONDERWIJS MEDIA PLATFORM

Beeld en Geluid vervult, naast de rol van bedrijfsarchief van de publieke omroep, een belangrijke cultuurhistorische en museale taak, inclusief de beschikbaarstelling van audiovisueel erfgoed aan publiek, onderwijs en onderzoek. De onderwijsfunctie is sinds 1997 opgenomen in de statuten van de stichting en de bekostiging ervan is te herleiden uit de fusie tot NAA. Daarmee mag de samenleving verwachten dat het onderwijs en onderzoek via ons een goede toegang hebben en behouden tot de audiovisuele mediabronnen van Nederland.

Onder Beelden voor de Toekomst — mede ingegeven door de doelstellingen van het programma — is met veel ambitie de Beeld en Geluid onderwijsfunctie online uitgebouwd in de vorm van Teleblik en Academia: doelgroepgerichte platforms voor onderwijs, onderzoek, en educatieve professionals. Deze platforms en de bijbehorende diensten stonden sinds 2016 echter onder druk vanwege de voortschrijdende ICT infrastructuur, de beëindiging van de programmagelden van Beelden voor de Toekomst en de beëindiging van de archiefovereenkomst met de omroepen. Daartegenover stonden veranderingen binnen het onderwijsveld zelf, verschuivende ambities bij de omroepen en bij partners zoals Kennisnet. Ten slotte boden interne innovaties zoals het nieuwe MAM systeem en een nieuwe Archiefovereenkomst perspectieven en kansen voor een andere benadering van onze onderwijsdienstverlening. In 2017 is daarom verder gebouwd aan een nieuw, zogenoemd Onderwijs Media Platform (OMP - werktitel). Met het OMP beoogt Beeld en Geluid opnieuw een gebruiksvriendelijke en moderne portal op te leveren, die het onderwijsveld (van PO tot en met universiteit) een ingang biedt op ons archief. Metadata zal doorzoekbaar en raadpleegbaar zijn voor de gehele collectie en een omvangrijke, maar geselecteerde set materiaal zal tevens afspeelbaar zijn. Video's zijn te bekijken achter een inlog — conform de Archiefovereenkomst — waarvoor authenticatie wordt verzorgd door SURF en Kennisnet. De portal zal tablet responsive zijn.

Het OMP voorziet in bronmateriaal voor gebruik in het onderwijs, maar biedt geen lesmateriaal of educatie specifieke duiding. Wel wordt content geclusterd aangeboden rond thema's (bijvoorbeeld: de Tweede Wereldoorlog, discriminatie of mediawijsheid). Eindgebruikers kunnen zelf materiaal structureren door middel van favorietenlijsten en het maken van eigen titels en omschrijvingen. Materiaal kan gemakkelijk gedeeld worden door een link te delen of video's te embedden in externe omgevingen.

Oorspronkelijke gebruikers van Teleblik en Academia zullen geëmigreerd worden naar het OMP, inclusief hun zelf gegenereerde data (favorieten etc). Links naar de oude portals zullen middels een URL resolver naar de nieuwe portal gaan verwijzen, zodat verwijzingen in bestaand lesmateriaal niet aangepast hoeven te worden. Via OAI-PMH zal de collectie verder ontsloten worden in externe catalogi en applicaties, waaronder Wikiwijs.

De basisfunctionaliteit (zoeken, vinden, cureren en afspelen van materiaal) van het nieuwe OMP zal al bij de start van het schooljaar 2018-2019 live gaan, waarna meer uitgebreide functionaliteit gefaseerd zal worden uitgerold.

Overigens heeft Beeld en Geluid in 2017 ook een voorschot genomen op verdere ontwikkelingen van OMP als erfgoedbrede AV-portal in afstemming met onder andere Eye. Het positioneren van het OMP als knooppuntportal sluit aan bij de knooppuntfunctie die Beeld en Geluid in het kader van het Netwerk Digitaal Erfgoed heeft.

ECV/FOX SPORTS

Sinds het seizoen 2008-2009 archiveren wij voor ECV/FOX Sports de Eredivisiewedstrijden en de Clubcontent. Sinds 2016 worden ook wedstrijden van de Jupiler League bij Beeld en Geluid opgeslagen. Inmiddels omvat de ECV/FOX Sports-collectie al meer dan 480 Tb. Deze instroom verloopt volledig geautomatiseerd, digitale files en (beschrijvende) metadata stromen vanuit de klantketen in. Beeld en Geluid monitort deze instroom in de catalogus en koppelt afwijkingen/bevindingen terug aan de klant. Het lopende contract met FOX Sports eindigt aan het einde van het seizoen 2017/2018. Inmiddels is er een nieuwe vierjarige overeenkomst gesloten, ingaande juli 2018.

AFRONDING PROJECT NATUURBEELDEN

In 2017 is het project Natuurbeelden met succes afgerond. In het project, dat in 2010 startte, is een unieke collectie bewegende beelden van de natuur in Nederland en de Nederlandse Antillen opgebouwd. Gedurende het project zorgde een unieke samenwerking van 11 natuurorganisaties en het Nederlands

Instituut voor Beeld en Geluid, voor duizenden bijzondere shots van de natuur. In december 2017 is de collectie Natuurbeelden opnieuw verrijkt met meer dan 250 clips. Met deze aanvulling is het project Natuurbeelden definitief afgerond. Het project is tot stand gekomen dankzij een bijdrage van de Nationale Postcode Loterij. Het doel, de verzameling van 650 uur aan ruwe, ongemonteerde beelden van de Nederlandse natuur, is ruimschoots gehaald. Deze unieke collectie van meer dan negenduizend clips blijft in 2018 nog online beschikbaar op Natuurbeelden.nl en daarna via de nieuwe digitale catalogus van Beeld en Geluid. Alle partnerorganisaties houden een aansluiting en kunnen het materiaal gratis blijven bestellen voor allerlei doeleinden.

SESAMSTRAAT

Uit de beginjaren van Sesamstraat tot 1990 is er, op twee titels na, niets opgenomen in het archief van Beeld en Geluid. In 2017 breidde de afdeling Instroom de collectie kunnen uitbreiden met 12 speciale Sinterklaas, Kerst en jubileum uitzendingen van Sesamstraat. Bovendien zijn er ruim 300 banden van de NTR met losse items uit Sesamstraat vanaf 1980 aan de collectie toegevoegd.

DIENSTEN

Beeld en Geluid biedt andere (erfgoed) instellingen de mogelijkheid hun audiovisueel materiaal bij ons op te slaan. Erfgoedinstellingen kunnen tegen marginale kosten een dienst bij ons afnemen. Voor Eredivisie CV slaan we wedstrijden tegen commercieel tarief op.

UITBREIDEN MET NIEUWE VERZAMELGEBIEDEN

Het media-erfgoed van de toekomst beperkt zich allang niet meer tot de traditionele kanalen en producties van de publieke radio en televisie. Nieuw mediagebruik, met name onder jongere generaties, neemt razendsnel toe en manifesteert zich voornamelijk online en in interactieve vorm. Iedereen is tegenwoordig potentieel zender en/of maker. Omdat dit nieuwe mediagebruik zijn weg nog niet vanzelfsprekend naar Beeld en Geluid vindt, zetten wij ons actief hiervoor in.

SUPER STREAM ME

In augustus 2015 begonnen filmmakers Tim den Besten en Nicolaas Veul voor de VPRO aan een uniek experiment door alles wat ze deden 24 uur per dag, 18 dagen lang via livestreams uit te zenden. Het doel van het experiment was om erachter te komen hoe belangrijk privacy nog is in een wereld waar we alles online met elkaar delen.

De livestreams werden online aangevuld met live-data, waarin onder andere de hartritmes van Tim en Nicolaas te zien waren, hun actuele locatie en agenda's werden gedeeld. Het aantal kijkers van de livestreams en de binnenkomende tweets waren direct zichtbaar op de site.

De emotionele effecten op Tim en Nicolaas door het gebrek aan iedere vorm van privacy waren heftiger dan van tevoren werden verwacht, en het experiment werd na 15 dagen, 1 uur en 23 minuten vroegtijdig - maar wel geslaagd - afgebroken. De livestreams van het sociale experiment zijn in 2017 ingestroomd in ons digitale archief. Daarnaast hebben we van de VPRO

aanvullende data ontvangen om de crossmediale context van het experiment te kunnen duiden.

PARTNERSCHAP MET DE TWEDE KAMER

Het Nationaal Archief, de Tweede Kamer en Beeld en Geluid zijn een partnerschap aangegaan om de vervroegde duurzame preservering en publieke toegankelijkheid van dit digitale archief vorm te geven. De projectscope is het uitplaatsen van de audiovisuele registraties van de plenaire vergaderingen bij Beeld en Geluid, inclusief het realiseren van een koppeling (UID) tussen de

website van het Nationaal Archief en Beeld en Geluid. Bij deze manier van samenwerking worden kennis en middelen uitgewisseld en efficiënt ingezet. Ervaringen die in het project worden opgedaan zijn bruikbaar voor toekomstige digitale verwervingen en het openbaar toegankelijk maken van dit type archiefmateriaal.

VERGROTEN VAN DE TOEGANG TOT HET MULTIMEDIA ARCHIEF EN VERSTERKING VAN ONZE GIDSFUNCTIE

Beeld en Geluid vergroot de toegankelijkheid van zijn collectie door slim om te gaan met nieuwe mogelijkheden, in het gebouw, online en op locatie. Daarnaast richten wij ons op het ontwikkelen van sectortaken die gericht zijn op beleidsvoorbereiding en onderzoek; het beheer van een infrastructuur voor kennis, context en diensten met betrekking tot audiovisuele archivering; en regietaken op onder meer de status van de conservering van (digitale) audiovisuele en multimedia collecties in Nederland.

VERBINDING MET DE REGIO

De identiteit van de gemeente Hilversum wordt voor een belangrijk deel bepaald door de voorzieningen op gebied van media, mediageschiedenis en mediacultuur. Een stevige lokale verankering van Beeld en Geluid, en de spin-off naar een dynamisch Media Park, dragen eraan bij om Hilversum regionaal, landelijk en internationaal sterker te positioneren en daarmee de kwaliteit en aantrekkingskracht van de mediastad van Nederland beter kenbaar en herkenbaar te maken. Het college van Hilversum en het bestuur van Beeld en Geluid hebben daarom op 5 december 2017 in een intentieovereenkomst de gezamenlijke ontwikkelrichting vastgelegd, waarin stad en instituut elkaar de komende jaren willen versterken. Het zichtbaar en beleefbaar maken van media en mediacultuur en het investeren in een sterk creatief en economisch klimaat in de stad zijn hierbij belangrijke doelstellingen. Door onze positie kan

Wethouder Wimar Jaeger van Media en Cultuur Hilversum en waarnemend algemeen directeur Tom De Smet van Beeld en Geluid tekenen intentieovereenkomst.

AVA_Net

middels samenwerking het economisch, cultureel en ruimtelijk beleid van de gemeente aanzienlijk verrijkt worden. Gemeente Hilversum en Beeld en Geluid herijken jaarlijks de wijze waarop aan de gezamenlijke ambities in deze overeenkomst wordt vormgegeven en op welke wijze wordt samengewerkt met partners in de stad. Dit gebeurt door middel van bestuurlijk overleg en een compact op te stellen jaarplan waarin prioriteiten worden vastgelegd.

AVA_NET

Beeld en Geluid maakt deel uit van de Netwerkorganisatie voor audiovisuele collectiehouders Nederland. AVA_Net stimuleert kennisuitwisseling, bevordert deskundigheid en versterkt de positie van AV-erfgoed. In 2017 werd de nieuwe website (www.avanet.nl) gelanceerd. Op deze site staan profielen van de AVA_Net experts. De experts werken actief aan het delen en uitwisselen van kennis, en identificeren (kennis)behoeftes in het domein. Verspreid over Nederland fungeren ze als aanspreekpunt en lokale/regionale kennishub. Op vrijdag 19 mei vond het AVA_Net Symposium 2017 plaats bij Beeld en Geluid. Het bood een gevarieerd programma rond het thema "De audiovisuele samenleving". Ruim 120 professionals bezochten deze bijeenkomst.

KNOOPPUNT NETWERK DIGITAAL ERFGOED

Beeld en Geluid maakt als knooppunt voor digitaal audiovisueel erfgoed deel uit van het landelijke Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE). Het NDE is een samenwerkingsverband dat zich richt op de ontwikkeling van een stelsel van gemeenschappelijke voorzieningen en diensten voor het verbeteren van de zichtbaarheid, bruikbaarheid en houdbaarheid van digitaal erfgoed. Vanaf medio 2017 ontving

het netwerk zelf de regie op de realisatie van de Nationale Strategie in plaats van het Ministerie van OCW. De komende jaren zal het netwerk zich bezighouden met het verankeren van de resultaten in het bredere cultuurveld. Beeld en Geluid richt zich de komende periode op de beschikbaarstelling van de thesaurus voor audiovisueel erfgoed en het publiceren van metadata van de collectie in een gestandaardiseerd format.

Verder onderzoeken we hoe we de digitale infrastructuur beter voor andere organisaties kunnen benutten. De digitale infrastructuur van Beeld en Geluid is uniek in Nederland en is reeds zodanig opgezet dat andere instellingen er relatief eenvoudig en zonder noemenswaardige kosten gebruik van kunnen maken. Hij biedt de mogelijkheid om alle audiovisuele collecties te verbinden, kosteneffectief te archiveren en vooral duurzaam beschikbaar te stellen aan de burger van nu en de toekomstige generaties. Uit het hele land komen steeds vaker verzoeken — van erfgoedinstellingen, kennisinstellingen en (semi)overheidsorganisaties — om gebruik te mogen maken van de digitale infrastructuur van Beeld en Geluid. De Raad voor Cultuur adviseerde in zijn 'Agenda Cultuur 2017- 2020 en verder' dat Beeld en Geluid de gelegenheid dient te krijgen om kleinere instellingen te ondersteunen bij hun inspanningen om collecties te digitaliseren en te ontsluiten. Hierbij is het volgens de Raad voor Cultuur van belang dat de nog bestaande (juridische) drempels voor samenwerking snel worden weggenomen. Zo stelt de Raad terecht dat het voor Beeld en Geluid, vanwege haar positie in de Mediawet, moeilijk is om archiefdiensten te verlenen ten behoeve van audiovisuele collecties die niet van de publieke omroep afkomstig

zijn. Beeld en Geluid kan en wil graag actief participeren en bijdragen aan de doelstellingen van de Nationale Strategie, mede geleid op de wens in het nieuwste Regeerakkoord om erfgoedcollecties te beschermen en toegankelijk te maken met behulp van digitalisering. Maar de vraag rijst tot op welke hoogte wij dat op dit moment kunnen waarmaken. In theorie kan Beeld en Geluid voor het duurzaam archiveren en ontsluiten van audiovisuele collecties van andere met publiek geld bekostigde instellingen alleen de marginale kosten in rekening brengen. Dit betreft extra kosten bovenop de toegekende beschikking voor de digitale infrastructuur die nodig is om de basisdienstverlening van Beeld en Geluid (wettelijke taak) in stand te houden. Dit zou, zoals de Raad voor Cultuur ook beoogt in bovengenoemd advies heel veel — met name kleinere — erfgoedinstellingen kunnen helpen. Het is dan echter wel van belang om helder te stellen wat de (grenzen aan de) mogelijkheden zijn die Beeld en Geluid daartoe in haar huidige hoedanigheid heeft.

Beeld en Geluid is daarom eind 2017 een onderzoek gestart naar de bestuurlijke en juridische status van het instituut en de diensten die het kan en wil leveren. Het antwoord op deze vraag is bepalend voor de mate waarin en de manier waarop Beeld en Geluid kan bijdragen aan de ambities zoals hierboven omschreven. Het onderzoek loopt nog.

CLARIAH - ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR VOOR DE GEESTESWETENSCHAPPEN

CLARIAH staat voor "Common LAB Research Infrastructure for the Arts and Humanities", vrij vertaald: Onderzoeksinfrastructuur voor de Geesteswetenschappen. Het is een project dat geheel gefinancierd wordt vanuit de zogenaamde "Nationale Roadmap Grootschalige Onderzoeksfaciliteiten" van NWO. Kennisinstellingen, erfgoedinstellingen en bedrijven werken hierin samen met als doel een duurzame, digitale infrastructuur op te zetten voor geesteswetenschappelijk onderzoek. Zo'n infrastructuur moet het makkelijker maken voor onderzoekers om toegang te krijgen tot grote datacollecties, inclusief diverse mogelijkheden om data te doorzoeken en te analyseren. Het doen van 'data science' is het ultieme doel. Denk hierbij aan het (lieft visueel) inzichtelijk maken hoe een bepaald onderwerp in verschillende media werd besproken. Of hoe vaak politici van verschillende partijen aan het woord waren op televisie in de periode voorafgaande aan verkiezingen.

De Media Suite is het vlaggenschip van de infrastructuur voor audiovisuele collecties en gerelateerde multimedia. Beeld en Geluid speelt een belangrijke rol bij de ontwikkeling van deze 'experimentele infrastructuur', inclusief de Media Suite. In de Media Suite kan een onderzoeker collecties selecteren, van Beeld en Geluid maar ook van bijvoorbeeld DANS, ATRIA of EYE. Hij of zij kan vervolgens in deze collecties zoeken, content bekijken, collecties vergelijken, persoonlijke collecties samenstellen, annotaties maken en gegevens exporteren om visualisaties te

maken. In april 2017 is de eerste versie van de Media Suite online gegaan. 2018 staat in het teken van het doorontwikkelen van de Media Suite, het organiseren van workshops en het ontwikkelen van demonstrators om te laten zien welke onderzoeksmogelijkheden de beschikbare data en tools bieden.

INTERNATIONALE POSITIONERING

Audiovisual Think Tank

In 2017 heeft Beeld en Geluid het initiatief genomen tot het oprichten van de Audiovisual Think Tank. In deze denktank werken innovatieve experts in de audiovisuele erfgoedsector samen om gezamenlijke strategische prioriteiten in kaart te brengen en een onderzoeks- en actieagenda samen te stellen. De AV Think Tank wil belangrijke AV-archieven en professionals op het gebied van digitaal cultureel erfgoed van over de hele wereld vertegenwoordigen en deze partijen met elkaar verbinden. In opdracht van Beeld en Geluid heeft Peter B. Kaufman een White Paper geschreven waarin de grote uitdagingen waar het veld zich voor gesteld zien beschreven zijn. Deze publicatie is in januari 2018 gepubliceerd en geeft richting aan de activiteiten van de Audiovisual Think Tank, zoals het starten van samenwerkingsprojecten om in gezamenlijkheid oplossingen te vinden voor gemeenschappelijke vragen op het gebied van duurzaamheid, auteursrecht en nieuwe businessmodellen.

INTERNATIONALE SAMENWERKINGSPROJECTEN

2017 zijn de volgende internationale projecten uitgevoerd in samenwerking met partners buiten Nederland:

Europeana

Europeana brengt tientallen miljoenen digitale erfgoedbronnen uit musea, archieven en bibliotheken bijeen. Europeana biedt toegang tot deze bronnen via een portal en via een API. Beeld en Geluid beheert de nationale aggregator van Europeana (Digitale Collectie) en is betrokken via projecten als EUscreen (gericht op televisiewetenschappen) en Europeana Sounds. In 2017 nam Jan Muller afscheid als voorzitter van de European Foundation. Zijn opvolger is Elisabeth Niggemann, directeur van de Deutschen Nationalbibliothek. In 2017 ging het project *Migration in the arts and sciences* van start. Dit project brengt een thematische collectie bijeen over migratie van, naar en binnen Europa en worden de effecten getoond die migratie heeft gehad in Europa op de kunst, wetenschap en geschiedenis

Music in Movement

Music in Movement is een project waarin een online platform wordt gerealiseerd om het pan-Europese verhaal te vertellen van hedendaagse klassieke muziek. Dit gebeurt aan de hand van vier Europese componisten: Kazimierz Serocki (1922-1981), Pierre Boulez (1925-2016), Louis Andriessen (1939) en Arvo Pärt (1935). Op het online platform zijn opnamen te vinden van de

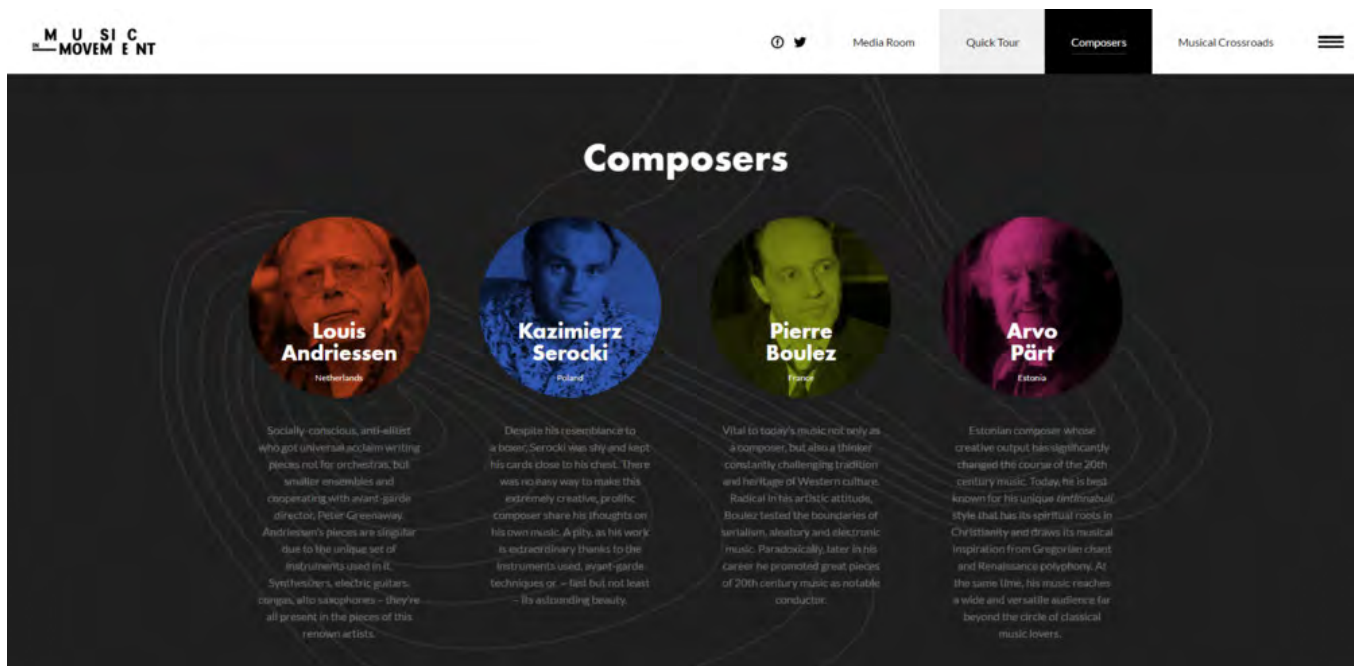
composities. Een online netwerkvisualisatie laat de invloed van vier componisten op het Europese muzikale landschap van de 20e en 21e eeuw zien. Het project wordt uitgevoerd met steun van het Mondriaan Fonds.

AVEROS

Het doel van AVEROS is om een toegankelijke, geautomatiseerde, schaalbare en snelle videorestauratie- en beeldverbeteringservice

in de cloud te ontwikkelen voor niet-professionele gebruikers. De dienst zal een intuïtieve web-based gebruikersinterface hebben waarmee gebruikers video's kunnen uploaden en vooraf ingestelde restauratie- en verbeteringsfilters kunnen toepassen. Een belangrijk deel van AVEROS is onderzoek en ontwikkeling van een reeks innovatieve video- en audio-restauratie-, en reparatie filters. Het project wordt gefinancierd vanuit het Eurostars-2 programma.

Music in Movement, een online platform waar het verhaal wordt verteld van de hedendaagse klassieke muziek in Europa. V.l.n.r. Louis Andriessen, Kazimierz Serocki, Pierre Boulez en Arvo Pärt.

TOP 2000

Best bezocht evenement in 2017 met 31.850 bezoekers